

Втора покана за МСП

Въпроси и отговори на разбираем български език

Процедура 2021ТС16РСВ007-2025-7 | Базирано на официалния Q&A от 16.03.2026 г.

Важно: Това е неофициална практическа адаптация и превод на официалните въпроси и отговори. Отговорите са съкратени и преформулирани за по-лесно разбиране, без да се променя смисълът им. При разминаване или съмнение се прилага официалният Q&A и актуалните Насоки за кандидатстване.

Бърз ориентир

Тема	Въпроси
Кандидати, свързани предприятия и територия	1–10, 17–20, 25, 27–29
Бюджет, ДДС и разходи за подготовка	11–16, 23–24
Инвестиции, имоти, екология и доставки	21–22, 26, 30

Въпрос 1 • Кандидати и допустимост

Допустими ли са микропредприятията?

Кратък отговор: Да. Микропредприятията са част от категорията МСП и могат да кандидатстват, ако изпълняват всички останали условия на поканата - включително изискванията за територия, икономическа дейност и останалите критерии за допустимост.

Въпрос 2 • Кандидати и допустимост

Може ли предприятие, участвало в първата покана за МСП, да кандидатства и по Втората?

Кратък отговор: Самото участие в първата покана не е пречка. Ако предприятието е кандидатствало, но не е получило финансиране, може да кандидатства отново, ако изпълнява условията на Втората покана. Предприятие, което е одобрено и има подписан договор за субсидия по първата покана, не може да получи договор по Втората покана.

Въпрос 3 • Кандидати и допустимост

Ако свързано предприятие е получило финансиране по първата покана, може ли друго предприятие от групата да кандидатства?

Кратък отговор: Не е въведена автоматична забрана само защото друго свързано предприятие е било финансирано. Трябва обаче задължително да се провери правилото за de minimis на ниво „едно и също предприятие“ (single undertaking), което включва свързаните дружества. Общата de minimis помощ не трябва да надвишава 300 000 евро за приложимия тригодишен период. Самото МСП с подписан договор по първата покана не може да кандидатства по Втората.

Въпрос 4 • Кандидати и допустимост

Кои три финансови години се използват за оценка на финансовия капацитет?

Кратък отговор: Използват се последните три приключили и официално налични финансови години към датата на подаване. При крайния срок 31.03.2026 г. това обичайно са 2022, 2023 и 2024 г. Ако отчетите за 2025 г. вече са изготвени и одобрени съгласно националните правила, може да се използва и 2025 г. според общото правило за последните три налични приключили години. Посочените в стария шаблон 2021-2023 г. са само ориентировъчни. За свързаните предприятия се представят отчети за същите години.

Въпрос 5 • Кандидати и допустимост

Може ли едно и също предприятие да участва в две проектни предложения?

Кратък отговор: Не. Едно „single undertaking“ може да участва само в едно проектно предложение - независимо дали като водещ партньор или проектен партньор. Ако едно и също предприятие участва в повече от едно предложение, предложенията могат да бъдат отхвърлени.

Въпрос 6 • Кандидати и допустимост

Какво е „свързано предприятие“?

Кратък отговор: Най-общо това са предприятия, между които има контрол или доминиращо влияние - например чрез мнозинство от правата на глас, право да се назначава или освобождава мнозинството от управителния орган, договорно право на доминиращо влияние или контрол върху мнозинството от гласовете. Връзките могат да бъдат и непреки - чрез други предприятия.

Въпрос 7 • Кандидати и допустимост

Може ли предприятие от един допустим сектор да развива с проекта дейност в друг допустим сектор?

Кратък отговор: Да, възможно е, ако основната икономическа дейност на предприятието към момента на кандидатстване е в допустим сектор и всички останали условия са изпълнени. Това обаче не означава автоматично висока оценка - опитът и капацитетът за новата дейност се оценяват отделно.

Въпрос 8 • Кандидати и допустимост

Как се изчислява тригодишният период за de minimis?

Кратък отговор: Лимитът е 300 000 евро за едно и също предприятие за всеки период от три години. Помощта се счита за предоставена от момента, в който възникне законовото право да бъде получена, а не от датата на плащането. Периодът се гледа назад от съответната дата.

Въпрос 9 • Кандидати и допустимост

Може ли предприятие, регистрирано извън програмния регион, но извършващо дейност в него, да кандидатства?

Кратък отговор: Да, при определени условия. Регистрацията извън трансграничния регион не е автоматична пречка, ако предприятието реално извършва дейност в допустимата територия и изпълнява всички останали критерии. Важно е и изискването за датата 31.12.2021 г. - виж въпроси 18-20.

Въпрос 10 • Кандидати и допустимост

Допустимо ли е предприятие, което е сменило правната си форма след 2021 г.?

Кратък отговор: Възможно е, ако има правопримемство и непрекъснатост на предприятието - например промяна на правната форма без прекратяване на дейността. Трябва да може да се докаже, че предприятието е съществувало и реално е извършвало дейност преди 31.12.2021 г., например чрез история от Търговския регистър и финансови отчети.

Въпрос 11 • Бюджет и подготовка

Може ли сръбският партньор да включи ДДС в бюджета?

Кратък отговор: Да, но само ако ДДС не може да бъде възстановен съгласно приложимото сръбско законодателство. Ако партньорът има право да възстанови ДДС, съответната сума не трябва да се включва като допустим разход.

Въпрос 12 • Бюджет и подготовка

Какви разходи за подготовка на проекта са допустими?

Кратък отговор: Могат да се включват консултантски услуги, подготовка на проектното предложение и формуляра, техническа документация, анализи, преводи, такси и други дейности, необходими за подаване на валидно предложение. Максимумът е 12 000 евро за проект. Разходите се възстановяват само при одобрен проект и подписан договор, като реални разходи. Те трябва да са направени след 01.01.2021 г. и не по-късно от датата на подаване.

Въпрос 13 • Бюджет и подготовка

В коя бюджетна категория се включват разходите за подготовка на проекта?

Кратък отговор: В бюджетна категория 4 - „Външна експертиза и услуги“. В описанието на разхода трябва ясно да е посочено, че става дума за Project Preparation Costs (PPC), за да се отличава от останалите външни услуги.

Въпрос 14 • Бюджет и подготовка

Може ли разход за подготовка да бъде платен след одобрението на проекта?

Кратък отговор: Ключовото правило е следното: самият разход трябва да е възникнал и документите за него да са издадени не по-късно от датата на подаване на проекта в Jems. Преди да бъде включен в първия финансов отчет, разходът трябва да е платен. Тоест датата на плащане е свързана с момента на отчитане, но документалното основание трябва да е налице още до подаването.

Въпрос 15 • Бюджет и подготовка

Може ли пътуване за партньорска среща преди подаването да бъде разход за подготовка?

Кратък отговор: Да. Такива пътувания могат да бъдат включени като Project Preparation Costs в BC4, в рамките на общия лимит от 12 000 евро за проекта. Трябва да има достатъчно документи, които ясно доказват връзката между пътуването и подготовката на конкретното проектно предложение.

Въпрос 16 • Бюджет и подготовка

Трябва ли оборудването да бъде обща собственост на двамата партньори?

Кратък отговор: Не. Всеки партньор може да закупи оборудване за собственото си участие в проекта. Съвместна собственост не се изисква. Оборудването трябва да се използва за проекта, а на ниво целия проект трябва да е изпълнено изискването поне 60% от общите допустими разходи да са инвестиционни.

Въпрос 17 • Кандидати и допустимост

Кои финансови години се използват при оценката на МСП?

Кратък отговор: Последните три приключили и официално налични години към подаването. За срок 31.03.2026 г. обичайно това са 2022, 2023 и 2024 г. Ако 2025 г. вече е приключена и отчетите са изготвени и одобрени, тя може да бъде включена. За свързаните предприятия се използват същите години.

Въпрос 18 • Кандидати и допустимост

Важи ли изискването за дейност в региона и за предприятия, регистрирани извън него?

Кратък отговор: Да. Предприятие, регистрирано извън региона, може да е допустимо, ако реално извършва дейност в трансграничната територия и изпълнява всички останали условия. Последващите официални въпроси 19 и 20 уточняват, че изискването за регистрация преди 31.12.2021 г. важи за всички кандидати.

Въпрос 19 • Кандидати и допустимост

Трябва ли всички кандидати да са регистрирани преди 31.12.2021 г.?

Кратък отговор: Да. Официалното уточнение е, че всички предприятия-кандидати трябва да са регистрирани преди 31.12.2021 г. - независимо дали са регистрирани в програмния регион или са регистрирани извън него и доказват дейност в региона.

Въпрос 20 • Кандидати и допустимост

Ако предприятието е регистрирано в трансграничния регион, пак ли важи датата 31.12.2021 г.?

Кратък отговор: Да. Фактът, че фирмата е регистрирана в допустимия регион, не отменя изискването да е регистрирана преди 31.12.2021 г.

Въпрос 21 • Инвестиции и документи

Допустим ли е разход за демонстрационен прототип на нов продукт?

Кратък отговор: Няма автоматичен отговор „да“ или „не“. Управляващият орган посочва, че допустимостта се оценява според конкретното техническо описание, обосновката на разхода и връзката с дейностите по проекта. Такъв разход трябва да бъде преценен по правилата за допустими дейности и разходи в Насоките.

Въпрос 22 • Инвестиции и документи

Винаги ли е нужен 10-годишен договор за наем при покупка на оборудване?

Кратък отговор: Не. Изискването за собственост или дългосрочно право/наем за минимум 10 години се прилага, когато инвестицията е свързана с конкретен недвижим имот - например строителство, ремонт или трайно монтирано оборудване. За мобилни активи като компютри, специализирано оборудване или превозни средства такъв договор не се изисква само заради покупката. Активите обаче трябва да се използват в допустимия регион и да се спазват правилата за устойчивост.

Въпрос 23 • Бюджет и подготовка

Какво става, ако микропредприятие има 0 AWU и няма нает персонал?

Кратък отговор: 0 AWU не е автоматично основание за недопустимост. Данните за AWU се използват за определяне размера на предприятието. Дружеството може да назначи екип за проекта при започване на изпълнението съгласно трудовото законодателство и разходите за този екип могат да бъдат в ВС1. Оперативният капацитет се доказва чрез ролята на предприятието, опита му и наличните човешки и финансови ресурси. Ако по финансов критерий Т.13 се получат 0 точки, това не прави кандидата автоматично недопустим - влияе върху общата оценка. При Т.13 показателят се изчислява за всеки партньор спрямо собствения му проектен бюджет, след което се изчислява средна стойност за проекта.

Въпрос 24 • Бюджет и подготовка

Може ли проектът да има четирима партньори и предложената бюджетна схема да бъде предварително потвърдена?

Кратък отговор: Не може да има четирима партньори. По тази покана проектът трябва да включва едно МСП от България и едно МСП от Сърбия, като общият брой партньори е максимум двама, включително водещия партньор. В

официалния отговор не е дадено предварително одобрение на останалата предложена бюджетна схема.

Въпрос 25 • Кандидати и допустимост

Може ли сръбско дружество да кандидатства заедно със своето 100% дъщерно дружество във Видин?

Кратък отговор: Официалният отговор не дава просто „да“ или „не“. Той напомня, че всички критерии трябва да са изпълнени едновременно и че проектът трябва да включва по едно допустимо МСП от всяка страна на границата. Дружество-майка и 100% дъщерно дружество се разглеждат като свързани предприятия и могат да попадат в едно „single undertaking“, което е важно както за правилото за участие, така и за de minimis.

Въпрос 26 • Инвестиции и документи

Нужен ли е документ от екологичния орган, когато се купува само оборудване?

Кратък отговор: Само когато инвестицията попада в приложимия обхват на Приложения 1 и 2 към националната наредба за ОВОС. Ако за такава инвестиция законът не изисква ОВОС, се представя документ от компетентния орган, че процедура по ОВОС не е необходима. Ако покупката на оборудване изобщо не попада в обхвата на тези приложения, посоченото изискване за такова потвърждение не се прилага.

Въпрос 27 • Кандидати и допустимост

Може ли клон с допустим NACE код да направи допустима компания-майка с недопустима основна дейност?

Кратък отговор: Не може да се разчита само на кода на клона. Клонът не е отделно юридическо лице - за кандидат се разглежда компанията-майка. Допустимостта на икономическата дейност се проверява по документите за самото юридическо лице, включително удостоверение за основната и допълнителните икономически дейности за последната финансова година.

Въпрос 28 • Кандидати и допустимост

Допустимо ли е сръбско дружество, ако 60% са собственост на сдружение, а 40% на община?

Кратък отговор: Не според посоченото в официалния Q&A изискване. За сръбските МСП най-малко 51% от собствеността трябва да е пряко притежавана от физическо лице - гражданин на Република Сърбия. Собственост чрез сдружение, друго юридическо лице или публичен орган не се брои като такова пряко притежание.

Въпрос 29 • Кандидати и допустимост

Трябва ли помощ, получена по IPARD II, автоматично да се включи в de minimis?

Кратък отговор: Не автоматично. Не всяка европейска помощ е de minimis. Предприятието трябва да провери договора и условията, по които е получило финансирането по IPARD, и да установи дали конкретната помощ е предоставена като de minimis или като друг вид държавна/секторна помощ.

Въпрос 30 • Инвестиции и документи

Допустима ли е машина, произведена в Китай?

Кратък отговор: Произходът на самата машина от Китай не я прави автоматично недопустима. По рамката 2021-2027 няма общо изискване стоките и материалите да са произведени в определена държава. Трябва обаче да се спазят приложимите правила за възлагане, допустимост на доставчика, националност и санкции. Доставчикът не трябва да е обект на санкции и процедурата трябва да отговаря на правилата на програмата и приложимото законодателство.